

da je takšna sintetična obravnava slovenske narečne književnosti uvodni korak k nadaljnjim vprašanjem, ki zadevajo slovensko jezikoslovje. Piše tudi o nadaljevanju tovrstnega dela, ki bi še natančneje obdelal določene ravni, in sicer skladenjsko (ki je najslabše obdelana pri narečni književnosti), nato pa motiviko, poetiko, medbesedilnost, sociologijo literature. Avtorica opozarja tudi na to, da vseh del ni mogla uvrstiti v obravnavano monografijo, nato pa omenja še Domna Uršiča, ki piše narečne pesmi in jih predstavlja na literarnih večerih.

Monografija *Slovenska narečna književnost* prinaša novosti v naslednjih ozirih: predstavlja manj poznane avtorje

oz. avtorje, ki jih (najbrž) poznajo samo tisti, ki živijo v ustvarjalčevem okolju, združuje slovstveno folkloro z dialektologijo in poziva literarno vedo k obravnavi določenih del. Takšne obravnavne na Slovenskem še nismo imeli, zato je dobrodošla. Morda bi avtorica lahko manj pozornosti posvetila vsebinski analizi in namenila (še) več prostora slogovni idr. Z delom, kakršno je *Slovenska narečna književnost*, bo gotovo vzpodbudila raziskovalce k povsem samostojnim raziskavam, omejenim zgolj na določeno narečno skupino.

Janja Vollmaier  
*Radlje ob Dravi*  
*janja\_voll@yahoo.com*

**Marko Jesenšek (ur.): *Od Megiserja do elektronske izdaje Pleteršnikovega slovarja*. Maribor: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovanske jezike in književnosti (Zora 56), 2008. 367 str.**

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru in Strokovni odbor Maksa Pleteršnika sta 11. in 12. septembra 2007 v Pišecah, rojstnem kraju Maksa Pleteršnika, organizirala dvodnevni znanstveni simpozij. Sodelovalo je 28 predavateljev, ki so nastopili s 25 referati. Ob tem je izšla znanstvena monografija *Od Megiserja do elektronske izdaje Pleteršnikovega slovarja*. Zbornik je bil predstavljen jeseni 2008 v Pišecah.

22 objavljenih prispevkov se nanaša na slovensko slovaropisje. Recenzenta knjige sta **Emil Tokarz** in **Vesna Mikolič**, urednik **Marko Jesenšek**. Čeprav v zborniku prispevki niso

razdeljeni na posamezne sklope, sem jih glede na obravnavane teme razdelila na šest zaključenih celot (določeni prispevki pokrivajo tudi več področij).

Prvi tematski sklop vrednoti nastanek in prednosti elektronske izdaje Pleteršnikovega *Slovensko-nemškega slovarja*. Nakazane so nadaljnje možnosti za prihodnost: spletne objave in večpredstavnost. Transliterirana izdaja slovarja omogoča uporabnikom dodatno strokovno uporabno vrednost in lažji ter hitrejši dostop do podatkov. To obravnava **Helena Dobrovoljc**. Pomembno spoznanje, ki ga njen prispevek prinaša, je, da bi bilo potrebno

elektronske slovarje dopolniti v smislu večpredstavnosti (še zlasti zvočnosti).

Narečno slovaropisje v povezavi s Pleteršnikovim slovarjem je drugi tematski sklop. **Andrejka Žejn** predstavlja različne vire gradiva za narečne slovarje, analizira zbiranje gradiva zanje in se osredotoča na listkovno kartoteko za izdelavo slovarja *Tezaver slovenskega ljudskega jezika na Koroškem*. Živa narečna koroška podjunska imena rastlin in njihova primerjava z iztočnicami v slovarskih delih zanimajo **Mihaelo Koletnik**. Narečno besedje za različne barve las v Pleteršnikovem slovarju in gradivu za SLA je analizirala **Jožica Škofic**. Prikazuje delo za SLA (*Slovenski lingvistični atlas*) – uporabnost podatkov o naglasu, glasovni podobi, izvoru, zemljepisni omejenosti rabe in ponazarjalno gradivo v Pleteršnikovem slovarju. Prispevek **Anje Benko** in **Zinke Zorko** obravnava do sedaj še neraziskani koroški rokopisni slovar Luka Sienčnika, ga primerja s Pleteršnikovim slovarjem in z narečnimi ustreznici s Strojne, Šentanela in Kaple.

Prispevki iz naslednjega (tretjega) sklopa prikazujejo primerjavo med Pleteršnikovim slovarjem, *Slovenskim pravopisom* in *Slovarjem slovenskega knjižnega jezika*, nanašajo se na slovnico, izhajajočo iz *Nemško-slovenskega slovarja* Maksa Pleteršnika, pomenoslovje v slovarjih, na besedoslovje in besedotvorje. **Vlado Nartnik** sistematično primerja predložne zveze v Pleteršnikovem slovarju in *Slovenskem pravopisu* Jožeta Toporišiča. **Helena Dobrovoljc** raziskuje pojmovanje variantnosti v jezikovni

normi, predpisu in jezikoslovni tradiciji ter s pomočjo besedilnih korpusov in drugih spletnih virov opiše jezikovno rabo variantnih pravopisnih rešitev šest let po izidu *Slovenskega pravopisa* 2001. **Mojca Tomišić** prikazuje glagole s *se* v Pleteršnikovem slovarju in SSKJ za iztočnice od A do H. **Irena Stramljič Breznik** primerjalno obravnava besedotvorno kategorijo samostalniških manjšalnic v že omenjenih slovarjih, in sicer z vidika rodnosti in razvrstitvenih lastnosti obrazil. **Jože Toporišič** analizira slovnico obvestilnost, pojmovanje in imenovanje besedilnih vrst in tonemski naglas v Pleteršnikovem slovarju. Pomenoslovje v naših slovarjih od Megiserja do elektronske izdaje Pleteršnikovega slovarja popisuje **France Novak**. Obravnava problem slovarskega pomenoslovja – vprašanje ubeseditve oz. razlage pomenov in vprašanje določanja oz. omejitve pomenov. **Marko Jesenšek** podaja popolni izpis ptičjih imen s pomočjo Pleteršnikovega elektronskega slovarja, sistemsko urejeni seznam in sistemski pregled vrst ptičev, zgradbo slovarskega sestavka, besedoslovno ter besedotvorno podobo ptičjih imen.

Najobširnejše tematsko področje, ki ga pokriva največ prispevkov, je zgodovinsko slovaropisje (elektronska izdaja Pleteršnikovega slovarja je zelo olajšala raziskave). Analizirana so do sedaj še premalo natančno raziskana dela iz zgodovinskega slovaropisja ter delež in pomen strokovnega besedja v Pleteršnikovem slovarju. **Irena Orel** predstavlja Pohlinovo slovarsko besedje v Pleteršnikovem slovarju in ugotavlja merila za navedbo prvega v drugem imenovanem slovarju. **Jožica Narat** je z leksikološkega in

leksikografskega vidika predstavila Japljevo, Škrinarjevo in Travnovo besedje kot vire za Pleteršnikov slovar. Primerjalno analizo besedja med Pleteršnikovim, Vodnikovim in Cigaletovim slovarjem ter delež Vodnikovega besedja v Pleteršnikovem slovarju predstavlja **Andreja Legan Ravnikar**. Na vprašanje, ali je analiza fonetičnih in leksikalnih variant v osrednjem slovarskem delu Alasijevega *Italijansko-slovenskega slovarja* (1607) relevantna pri ugotavljanju stanja slovenščine v Devinu in okolici na začetku 17. stoletja, odgovarja **Metka Furlan**. Z besedjem iz štirih del Jožefa Košiča v *Slovarju stare knjižne prekmurščine* in z vplivom avtorja na druge prekmurske pisce se ukvarja **Natalija Ulčnik**. **Tanja Grah** obravnava besedje pridig Jožefa Sakoviča, iz katerih je izpisala besede v obliki slovarja, primerja jih z besedjem, zajetim v *Slovarju stare knjižne prekmurščine*. Slomškovo besedje v Pleteršnikovem slovarju išče **Nataša Koradžija**. Z gradivsko problematiko zgodovinskega slovaropisja (ob Kreljevem in Juričičevem besedju v Pleteršnikovem slovarju) **Majda Merše** opozarja na razlike glede izbire in prikaza ponazarjalnih zgledov v (ne) zgodovinskem slovarju.

Peti tematski sklop predstavlja najnovejša slovenska slovaropisna dosežka. Prikazane so možnosti korpusnega pristopa, ki zagotavlja kontrastivni prikaz razmerja angleškega in slovenskega jezika. **Mojca Šorli** in **Katarina Grabnar** kot možni rešitvi sodobnega slovenskega dvojezičnega slovaropisja prikazujeta dosežka sodobne slovenske dvojezične leksikografije – *Veliki angleško-slovenski*

*slovar Oxford-DZS* in *Mali slovensko-angleški slovar DZS*. Menita, da sta omenjena slovarja dokaz, da je za kvalitetne slovarske vire potrebno upoštevati najsodobnejša slovaropisna načela in že uveljavljeno slovaropisno prakso, po kateri izdelava slovarja brez besedilnega korpusa ni več mogoča in kjer je izhodišče vsakega slovarskega projekta izdelava leksikalne baze podatkov.

Zadnji (šesti) sklop analizira najnovejša slovaropisna dogajanja pri nas, ki so vezana na vprašanja, povezana s t. i. korpusnim gradivom, ki ga je potrebno vplesti v sodobno slovaropisno delo. Na probleme, ki so se pojavljali pred nastankom korpusov (pridobitev leksike, merila za vključitev le-te v geslovnik, vključitev podatkov v geselski članek), sta opozorila **Nataša Logar** in **Vojko Gorjanc**. Cilj jima je analizirati uzaveščenost temeljnih leksikografskih načel glede gradiva, kot se kaže v slovenski leksikografiji in terminologiji zadnjega stoletja.

V zborniku se tematika osredotoča predvsem na slovensko slovaropisje in ga hkrati prikazuje v povezavi s knjižno, korpusno, z narečno in zgodovinsko problematiko pri nas. Monografija je pomemben doprinos na tem področju. Za izhodišče se skoraj v vseh prispevkih uporablja Pleteršnikov *Slovensko-nemški slovar*. Pri nas se slovaropisju posveča še vedno premalo pozornosti in raziskav, čeprav je to v sodobnem evropskem in svetovnem jezikoslovju zelo aktualna tema. Nedvomno je potrebno izhajati iz Pleteršnikovega slovarja, ki je osnova, kljub temu pa moramo slediti mednarodnim standardom.

Znanstvena monografija bo vsekakor zanimivo branje za vse, ki se ukvarjajo s slovenskim slovaropisjem, in tistim, ki želijo svoja spoznanja na tem področju nadgraditi. Priporočam jo tudi študentom in študentkam, ki se zanimajo za obravnavano tematiko, prednosti elektronske izdaje Pleteršnikovega slovarja pa bi morali spoznati že mladi

v osnovnih in srednjih šolah ter ga pri učenju tudi uporabljati.

Anja Benko  
*Filozofska fakulteta*  
*Univerze v Mariboru*  
*anja.benko@gmail.com*

**IS-LTC 2008: šesta konferenca Jezikovne tehnologije, Ljubljana, 16.–17. oktober 2008**

Letošnja konferenca o jezikovnih tehnologijah, ki je kot del multikonference *Informacijska družba 2008* potekala na Inštitutu Jožef Stefan, je poleg 20 prispevkov obeležila 10. obletnico delovanja Slovenskega društva za jezikovne tehnologije (SDJT). Potek konference sta spremljala in koordinirala **Tomaž Erjavec** in **Jerneja Žganec Gros**, ki sta tudi poskrbela, da so udeleženci ob prihodu na konferenco dobili zbornik s prispevki. Predavanja so bila razporejena po sekcijah – prvi dan je bil namenjen predvsem predstavitvam znanstvenih spoznanj in raziskovalnih dosežkov strokovnjakov z univerz in institucij zunaj meja Slovenije, drugi dan pa so si znanstvenoraziskovalna spoznanja izmenjali slovenski raziskovalci in strokovnjaki.

Konferenca in **sekcija A** sta se začeli s predavanjem vabljenega gosta z Univerze v Trentu **Marca Baronija**. Po kratkem pregledu razvoja korpusne semantike in semantičnih modelov je predstavil svojo vizijo oz. možnost prihodnjega razvoja korpusne se-

mantike v obliki semantičnega modela StruDEL. Ta model naj bi na osnovi shranjenih korpusnih podatkov o frekvenci, oblikoslovnih in skladenjskih oznakah, sintagmatski povezanosti besed in načinu povezave besed oz. besednih zvez hkrati izvajal več semantičnih metanalog kot predstopenj za ustvarjanje leksikalnih in leksikografskih virov: opredelil bi lahko pomen besed oz. besednih zvez v besedilnem kontekstu, v katerem so se pojavile, našel med seboj pomensko in smiselno povezane besede in besedne zveze ter opredelil pomenske odnose med njimi (npr. *pes* : *žival*; pomenski odnos *oskar* : *film* in *grammy* : *pesem*), na osnovi danih besed oz. parov besed pa bi lahko izpeljeval tudi različne možne sintagmatske kombinacije.

V **sekciji B** so bili združeni prispevki, povezani z morfološkim označevanjem, berljivostjo in strojnim prevajanjem. **Jernej Vičič** z Univerze na Primorskem je predstavil prevajalni sistem za strojno prevajanje sorodnih morfološko bogatih jezikov kot možen pripomoček za gospodarsko sodelovanje med